

מ"ת 58044/11/16 - מדינת ישראל נגד נסים קריספל

בית המשפט המחוזי בירושלים

מ"ת 58044-11-16

בפני כב' השופט משה סובל

המבקשת:

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

נגד

המשיב:

נסים קריספל (עציר)
ע"י ב"כ עו"ד דוד הלוי

החלטה

1. לפני בקשה להורות על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו בת"פ 58033-11-16.
2. נגד המשיב הוגש ביום 24.11.16 כתב אישום שעניינו עבירות לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן - **הפקודה**). על פי עובדות כתב האישום, גיבש המשיב תכנית לגדל סם מסוכן מסוג קנביס בביתו למטרות רווח כספי. לשם כך, נסע המשיב למרוקו, שם רכש זרעים של סם הקנביס בכמות שתאפשר גידול של כאלף שתילים, וייבא אותם לישראל על ידי החבאתם בין בגדיו במזוודה. המשיב אף רכש כלים המשמשים לגידול הסם לרבות אדניות, מערכת השקיה, רשת הצללה, צינורות, טפטפות, דשן והורמונים טבעיים לעידוד גידול הקנביס. בהמשך, זרע המשיב מאות זרעי קנביס באדניות אותן הציב על גג ביתו שבמושב תירוש וגידל אותם עד שצמחו לכדי שתילים. לאחר מכן קטף המשיב את השתילים, הפריד את העלים מהצמחים באמצעות מכשיר אלקטרוני שברשותו, וארז אותם בארגזים מקרטון אשר אוחסנו בתוך הבית. לאחר מכן זרע המשיב כמות נוספת של זרעי קנביס ב-518 אדניות שהציב על גג ביתו לשם גידול כמות נוספת של הסם. ביום 20.11.16, במסגרת פשיטה של המשטרה על הבית, נתפס סם מסוכן מסוג קנביס במשקל כולל של 77.32 ק"ג נטו אשר חלקו ארוז בארגזי קרטון וחלקו מצוי באדניות על גג הבית. כתב האישום מייחס למשיב עבירה של יצוא, יבוא, וסחר והספקה לפי סעיף 13 לפקודה; עבירה של ייצור, הכנה והפקה לפי סעיף 6 לפקודה; שתי עבירות של החזקת חצרים לפי סעיף 9(א) לפקודה; עבירה של החזקה ושימוש שלא לצריכה עצמית לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) רישא לפקודה; ועבירה של החזקת כלים לפי סעיף 10 רישא לפקודה.
3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המבקשת את הבקשה דנא למעצרו של המשיב עד לסיום משפטו.

לטענתה, ישנן ראיות לכאורה להוכחת אשמתו במעשים המיוחסים לו: הודאתו של המשיב ותפיסת מעבדה לייצור סמים בביתו. לטענת המבקשת, חומרת העבירות המיוחסות למשיב, נסיבות ביצוען והיקפן הרחב מקימים חשש סביר לכך ששחרורו יסכן את בטחונו של אדם או את בטחון הציבור, ומשכך, קמה נגדו עילת מעצר מכוח סעיפים 21(א)(1)(ב) ו-21(א)(1)(ג)(3) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן - **חוק המעצרים**).

4. בדיון שהתקיים בפני ביום 27.11.16 שלל ב"כ המשיב קיומן של ראיות לכאורה במובן המהותי, והוסיף וטען כי הופרכה חזקת המסוכנות וכי יש לשחרר את המשיב לחלופת מעצר. ב"כ המשיב טען כי המשיב גידל את סם הקנביס על מנת לבצע מחקר יישומי בקרב חולי סרטן סופניים אודות ההשפעות שיש לצמח הקנביס והיכולת להעניק לחולים אלה מזור באמצעות צריכתו של החומר הקיים בצמח בדרך של חליטה - ולא למטרות רווח כספי, כפי שנטען בכתב האישום. בהקשר זה ציין ב"כ המשיב, כי מדובר באדם בן 70, שהקדיש את חייו לחקר צמחי הבר של ארץ-ישראל כמקור לתרופות, כתב 13 ספרים בנושא והפך למומחה בתחום (חרף העדר השכלה פורמאלית). עוד נטען, כי אין בחומר הראיות ולו ממצא אחד שיש בו כדי לסתור את גרסת המשיב. יתרה מכך, שיתוף הפעולה המלא מצד המשיב בחקירתו, הוא שהוביל לכתב האישום נגדו, ומכאן הוכחה נוספת לתמימותו ואמינות גרסתו.

דין

5. סעיף 21(ב) לחוק המעצרים קובע, כי בית המשפט רשאי להורות על מעצרו של נאשם אם נוכח לדעת "**שיש ראיות לכאורה להוכחת האשמה**". כידוע, בחינת קיומן של ראיות לכאורה אינה דורשת הוכחה ברמת הסתברות של מעל לכל ספק סביר אלא מסתפקת בבחינת הפוטנציאל הטמון בחומר החקירה הגולמי. ראיות לכאורה בהקשר זה, הן ראיות גולמיות שלגביהן קיים סיכוי סביר שעיובודן במהלך המשפט יוביל בסופו לראיות "רגילות", אשר מבססות את אשמת הנאשם מעבר לכל ספק סביר (בש"פ 8087/95 **זאדה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ(2) 133 (1996)).

6. למעשה, אין חולק כי קיימות ראיות לכאורה לכל העובדות ה"חפציות" שבכתב האישום. בביתו של המשיב נתפס סם מסוכן מסוג קנביס במשקל כולל של 77.32 ק"ג נטו וכן ציוד לגידול הסם כגון עציצים, משקל, חומרי דשן (דו"ח מסכם חקירת מז"פ מיום 21.11.16; חוות דעתה של המומחית שרה ברמן מיום 21.11.16; מזכר מאת רס"ר אבישי טובי מיום 21.11.16). המשיב אף לא חלק על כך בחקירותיו. כך למשל אמר:

**"הבאתי זרעים של קנאביס ממרוקו הבאתי קופסא של זרעים ושמתי אותם בחפצים שלי
במזוודה וזרעתי אותם בביתי בצורה טבעית לא תחת אורות ולא תחת פנסים כמו שמגדלים
במרוקו"**

(הודעה מיום 20.11.16, שו' 66-67).

ש: אז בעבודות [צ"ל עובדות] האירוע אתה מודה ולוקח אחריות מלאה על מעשיך, נכון?

ת: כן"

(הודעה מיום 22.11.16, שו' 583-584).

7. המחלוקת המהותית היחידה נוגעת לשאלה, האם מעשיו של המשיב נועדו, כטענתו, לצרכי מחקר; או שמא, כטענת המבקשת, לשם השאת רווח כספי. אלא שעוד טרם נידרש למחלוקת זו, חשובה לענייננו הוראת סעיף 31(3) לפקודה לפיה **"מי שהחזיק סם מסוג המפורט בתוספת השניה בכמות העולה על הכמות המפורטת לצידו - חזקה שהחזיק בסם שלא לצורך צריכתו העצמית ועליו הראיה לסתור"**. כמות הסם שנמצאה בביתו של המשיב עולה בהרבה על הכמות המפורטת בתוספת השניה לפקודה, ולפיכך חזקה היא שהחזקת הסם על ידו נועדה שלא לצורך צריכתו העצמית. לא עוד, אלא שהמשיב מודה כאמור כי לא החזיק בסם לצורך צריכה עצמית. כפועל יוצא, הראיות הלכאוריות מבססות (לפחות) סיכוי סביר להרשעת המשיב בחלופה החמורה יותר של עבירות סמים, כך שלגבי **כל אחת** מהעבירות בהן הוא מואשם מדובר בעבירה שהעונש המרבי עליה הוא 20 שנות מאסר: יבוא סם מסוכן לפי סעיף 13 לפקודה (זרעי הקנביס אף הם לכאורה בגדר סם מסוכן, כעולה מההגדרה שבתוספת הראשונה לפקודה); גידול סם מסוכן לפי סעיף 6 לפקודה; החזקת חצרים לשם הכנת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית לפי סעיף 9 לפקודה; החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית לפי סעיף 7 לפקודה; החזקת כלים לשם הכנת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית לפי סעיף 10 לפקודה. המשיב אינו טוען כי קיבל מאת המנהל הכללי של משרד הבריאות רישיון לביצוע איזו מבין פעולות אלה, כנדרש על פי סעיף 5 לפקודה, ומכאן שגם אילו היה מתקבל הסברו לעניין המטרה המחקרית של היבוא, הגידול והחזקת הסם, עדיין הייתה גלומה במעשיו חומרה רבה, הבאה לידי ביטוי בין היתר ברמת הענישה הקבועה בפקודה למעשים.

8. הלכה למעשה, חומרת המעשים מתגברת עוד יותר, בשים לב למטרה הלכאורית העומדת מאחורי העבירות שביצע המשיב. לאחר שעיינתי בחומר החקירה ושקלתי לאורו את טענות הצדדים, מצאתי כי יש בחומר החקירה כדי לבסס סיכוי סביר לכך שבסיום המשפט תישלל גרסת המשיב וייקבע כי יבוא וגידול הסם על ידו נועדו למטרת רווח כספי. גם כאן, נקודת המוצא היא החזקה הקבועה בסעיף 31(3) לפקודה לפיה **"חזקה שהחזיק בסם שלא לצורך צריכתו העצמית ועליו הראיה לסתור"**. חובת הראיה לסתור המוטלת על המשיב אינה רק לכך שהחזיק בסם לצורך צריכה עצמית, אלא גם לכך שמתקיימת במעשיו מטרה או תכלית מיוחדת המצדיקה שלא לייחס למעשים את החומרה הרגילה המיוחסת בפקודה לעבירות של יבוא, גידול והחזקת סם שלא לצורך צריכה

עצמית. הסתירות והקשיים העולים בהקשר זה מגרסת המשיב, כפי שעיקריהם יפורטו להלן, אינם מאפשרים לראותו בשלב זה כמי שהרים לכאורה את הנטל האמור:

א. בגרסת המשיב קיימות סתירות מהותיות באשר למצבו הכלכלי. מחד גיסא, טען המשיב בחקירותיו כי הוא מתקיים מקצבת זקנה מטעם ביטוח לאומי על סך 2200 ש"ח בחודש (הודעה מיום 20.11.16, ש' 20-22, 29; הודעה מיום 22.11.16, ש' 143-144, 156), אינו משלם ארנונה "כי אין לי ממה" (הודעה מיום 20.11.16, ש' 180, 199), ומנותק מחשמל מזה ארבע שנים בשל חוב כספי גדול (הודעה מיום 20.11.16, ש' 137-138, 206-208; הודעה מיום 22.11.16, ש' 201-202, 441-442). על דברים אלה חזר בדיון ב"כ המשיב עת טען כי המשיב מתקיים מקצבת ביטוח לאומי, אינו מחובר לחשמל עקב חוב ואינו יכול לשלם ארנונה בשל הכנסותיו המצומצמות (פרוטוקול מיום 27.11.16, עמ' 4-5). מנגד טוען המשיב, כי יש בידיו חסכונות מהם הוא מממן את הוצאות הרכבים שברשותו (הודעה מיום 22.11.16, ש' 203-214), את נסיעותיו לחו"ל (שם, ש' 412-420), את הציוד ששימש לגידול הקנאביס (הודעה מיום 20.11.16, ש' 76-78) ואת חשבון המים (שם, ש' 193-195), ואף לא הייתה לו כוונה לגבות כסף עבור הקנביס מהמטופלים שעתידים היו לצרוך אותו (שם, ש' 110-111; הודעה מיום 22.11.16, ש' 525-526). סתירה נוספת עולה בהקשר זה לגבי עלות ההשקעה של גידול הקנביס: בעוד שהמשיב טען בחקירה הראשונה כי "**כל הגידול הזה אם עושים חישוב מדובר ב 6000 ש"ח**" (הודעה מיום 20.11.16, ש' 182), הרי שבחקירתו המאוחרת טען ש"**ההשקעה היא אפסית, אני לא מצפה לקבל כסף**" (הודעה מיום 22.11.16, ש' 525-526). הטענה בדבר השקעה אפסית נסתרת לכאורה גם מכך שצריכת המים של המשיב הייתה גבוהה יותר מזו של חקלאים או של משפחה (שם, ש' 382-398), וכן מכך שהמשיב אישר כי שילם בעצמו על כלל הציוד לגידול הקנביס ("**קניתי עציצים, אדמה.. קניתי טפטפות, בקר השקיה, קומפוסט**") בכסף מזומן (הודעה מיום 20.11.16, ש' 73-75, 78). קשייו הכלכליים של המשיב מבססים לכאורה כשלעצמם מניע לביצוע עבירות הסם לשם הפקת רווח כספי. בנוסף, יש בקשיים הכלכליים כדי להטיל צל כבד על סבירות הגרסה בדבר הוצאת כספים בסכום משמעותי לצורך מחקר על ידי מי שאין בידיו לשלם הוצאות בסיסיות כגון חשבונות חשמל וארנונה.

ב. גם הטענה לפיה מדובר במחקר יישומי ניסיוני בקרב חולים סופניים, תמוהה לכאורה בשים לב למכלול הנסיבות. ניתן היה לצפות, שמחקר ניסיוני וחדשני מסוג זה, ייערך תחילה באופן מצומצם לצורך בחינת סיכויי, קל וחומר נוכח מצוקתו הכלכלית של המשיב. עם זאת, המשיב בחר להתחיל את הניסוי עם גידול של למעלה מ-77 ק"ג קנביס בקנה מידה תעשייתי.

ג. לטענת המשיב, כל חייו עסק בחקר צמחיית הבר של ארץ-ישראל כמקור לתרופות (הודעה מיום

20.11.16, שו' 7-4). עם זאת, מדברי המשיב עולה, כי זו הפעם הראשונה בה הוא עורך ניסוי מסוג זה ובסדר גודל כזה (למשל: שם, שו' 112-127). קשה שלא לתהות, מדוע בחר המשיב דווקא להתחיל בניסוי בקנה מידה מסחרי שכזה, באמצעות צמח הקנביס ולא באמצעות צמחים אחרים בעלי סגולות רפואיות.

ד. על כל אלה יש להוסיף כי איש לא ידע על אודות מחקרו הנטען של המשיב (הודעה מיום 20.11.16, שו' 46-47); הוא לא פנה לגורם כלשהו טרם התחלת המחקר כדי לקבל אישור, הכרה או סיוע (הודעה מיום 22.11.16, שו' 371-377, 492, 495-499); ולדבריו דיבר עם רופאים על הרעיון אך לא על הגידול (הודעה מיום 20.11.16, שו' 130-133). יתר על כן, חרף ההזדמנות שניתנה למשיב בחקירה, הוא לא הציג כל ראיה המתעדת את המחקר (הודעה מיום 22.11.16, שו' 278-298, 608-611); לא מסר כל שם של רופא עמו שוחח על העניין (הודעה מיום 20.11.16, שו' 132-133); ועל אף שטען כי חילק עלים כחליטה לחולי אלצהיימר שפנו אליו וביקשו ממנו עזרה, סירב למסור את שמם וטען: "**אם אדרש בבית משפט אני אומר**" (שם, שו' 129).

ה. בחיפוש שערכה המשטרה בביתו של המשיב נמצא משקל אלקטרוני, לגביו אמר המשיב כי המשקל נועד לשקילת הקנביס (הודעה מיום 20.11.16, שו' 172-173). לכאורה, מקום בו מדובר בחלוקת חומר ללא תמורה, אין צורך בשקילה מדוקדקת של הכמות המחולקת.

9. המסקנה העולה מן האמור היא שקיימות לחובת המשיב ראיות לכאורה לכל העובדות והעבירות הנטענות בכתב האישום. ממילא קמה נגדו עילת מעצר סטטוטורית בגין מסוכנות לביטחון הציבור כאמור בסעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק המעצרים. יחד עם זאת, בהתחשב בגילו של המשיב (70); מצבו הבריאותי (המשיב אושפז לפני כחודש בגין דלקת ריאות); מעמדו כחוקר צמחים מוכר ומוערך; היותו בעל עבר פלילי קל יחסית ושלא ממין העבירות הנדונות כעת; ומאחר שבני משפחתו של המשיב התגייסו לטובתו ומוכנים לספק לו בביתם חלופת מעצר הדוקה והרמטית - ראיתי לנכון להזמין לגביו תסקיר מעצר. עם זאת מובהר כי אין בהזמנת התסקיר כדי להביע כל דעה על ההחלטה הצפויה וממילא כדי ליצור ציפייה או הסתמכות אצל המשיב.

10. לבקשת ב"כ המשיב (שהוצגה טרם חתימת ההחלטה), אני רואה להבהיר לשב"ס ו/או לבית המעצר כי הסטטוס של המשיב לכל דבר ועניין הוא עצור עד למתן החלטה אחרת ולא עצור במעצר ימים.

11. כמו כן, בהתאם לבקשת ב"כ המשיב, יאפשר שב"ס ו/או בית המעצר למשיב עשר שיחות טלפון על חשבון המדינה.

12. שירות המבחן יגיש את התסקיר עד ליום 14.12.16 שעה 8:30.

13. המשך דיון בבקשה יתקיים ביום 14.12.16 שעה 8:30.

עמוד 5

המזכירות תשלח את ההחלטה לשירות המבחן.

המזכירות תזמין את המשיב באמצעות שב"ס.

תיק החקירה מוחזר לידי ב"כ המבקשת.

ניתנה היום, כ"ט חשוון תשע"ז, 30 נובמבר 2016, במעמד

המשיב וב"כ הצדדים.